

Ekskurzija UJU v Češkoslovaško.

Vsem udeležencem v vednost in ravnanje!

Dne 14. maja se je mudil v Ljubljani odposlanec učiteljskega društva »Edinstvo« iz Zagreba, gospod Dušan Bogunović, v svrhu natančnih dogovorov z našo akcijo o potovanju po ČSR. Po izčrpi debati med obema sekcijama je prišlo do sledečih sklepov:

1. Ker se beograjska sekcija UJU ekskurzije oficijalno ne udeleži kot enota, pač pa se pridružijo poedinci, prevzame vse tehnično vodstvo celega potovanja Zagreb, kateri je akcijo pričel in že tudi izvršil vse priprave za potovanje po ČSR, posebno kar se tiče Češkoslovaške.

2. Glasom obvestila beograjskega učiteljskega društva je Ministrstvo prosvete zaradi budgetne nemožnosti zaenkrat odklonilo zaorošeno podpora ekskurziji. Vsled tega se bodo potni stroški po ČSR poravnali za ca. 800 Din. Možnost pa je ta, da se podpora še izposluje.

3. Vsak udeleženec mora vsled tega vplačati v potni fond 2000 Din, iz česar se bodo krili popolnoma vsi stroški po ČSR. Znesek mora biti vplačan najkasneje do 7. junija po položnici, katero je

vsak udeleženec že prejel. Na poznejša vplačila se ni moč očrati.

4. Vsak udeleženec si mora preskrbeti potni list pri pristojnem oblastvu (policijsko ravateljstvo ali sresko po glavarstvu) s klavzulo, »velja za vse države v Evropi razen za sovjetsko Rusijo«. Potni list naj vsakdo pošlje na povereništvo UJU v Ljubljano, da se tu oziroma v Zagrebu preskrbe znižani ali brezplačni vizumi za vse. Obenem naj vsakdo sporoči, ali reflektira poleg češkoslovaškega in avstrijskega vizuma še madžarskega, ker bi mu s tem bil omogočen povratek preko Madžarske (Budimpešta). Potni listi morajo biti v Ljubljani najkasneje do 10. junija.

5. Vsak udeleženec naj javi obenem, ali reflektira na vstopnico za gledališče, da se pravočasno i to preskrbi.

6. Vsakdo naj ima na kovčeku v usnje vstit natančen naslov.

Gotove podrobnosti objavimo še pravočasno.

Odhod je definitivno določen za 29. junij, a povratek okoli 17. julija. Ura odhoda z brzovlakom se pravočasno objavi.

UJU pov. Ljubljana, zletni odsek.

Prosvetna politika bugarske vlade.

Od pada Stamboliskog pa do danas u Bugarskoj je na vladi takozvani »demokratski zbor«. Njega čine nekoliko partija. Prosvetna politika je poverena »narodnoj partiji«, koja je stala na ovo gledište: Srednjoškolsko obrazovanje je izlišno. Broj srednjih škola treba svesti na minimum. Nepune gimnazije zatvoriti. Progimnazije takođe nisu dobre za narod. Profesionalno obrazovanje mora uzeti maha.

Vlada i sprovodi ovo svoje shvatanje. Smanila je broj srednjih škola. Preduzela je potrebne mere da nepune gimnazije same sobom izčeznu. Projekt predračuna za ovu godinu skraćuje broj srednjoškolskih profesora za 91, profesora

ra opštinskih punih i nepunih gimnazija za 353. Broj progimnazijskih nastavnika sa 6649 svodi se na 5649 t. i. smanjen za 1000. Nisu ostavljeni na miru ni učitelji osnovnih škola: njihov broj je smanjen za 820 t. i. do sad so bili 13.572 a predračun predviđa 12.752.

»Učiteljski savez« je zauzeo odlučan stav i protestuje protiv skraćivanja broja osnovnih učitelja i protiv zatvaranja progimnazija (gradanskih škola). Ove poslednje moraju poslužiti kao baza daljem profesionalnom obrazovanju.

Šta će biti, to će vreme pokazati.

(»Soznanje« No. 26 od 27. III. 1926. — Uv. članak: »Progimnazisko obrazovanje«).

S.

Esperanto ali Ido?

Na Vaš članek, tov. J. K., Vam odgovarjam samo v toliko, kolikor se Esperanta tiče. Ni moj namen propagirati s tem Esperanto, toda v Vašem članku je nekaj netočnosti ki jih moram zavrnil.

Ni res, da je bil Ido (potomec Esperanta) sprejet za uvedbo mednarodnega jezika, res pa je, da je bil pripoznan Esperanto od Zveze narodov za mednarodni jezik. To so poročali tudi drugi inozemski listi in vsi esperantski časopisi, kakor »Triumfonta«, »Esperanto«, »Konkordo« i. dr.

Esperanto tudi ni nerazvit otrok, temveč zelo izpopolnjen jezik, e katerim se da tako natančno izražati kakor z malokaterim jezikom. Enostavna slovnica (pravila brez izjem) in dosledna logika tega jezika je tako privlačna, da dan za dnem raste število interesentov. Ne samo inteligenca tudi priprosti delavci se že poslužujejo Esperanta. Na Francoskem, Angleškem, Nemškem, v Avstriji in v drugih državah se že nahajajo iz-

praševalne komisije za Esperanto. Leto za letom se prireja svetovni esperantski kongres (lani je bil 17. svetovni esperantski kongres v Ženevi). V naši državi imamo letos 3. jugoslovnski esperantski kongres v Mariboru (od 22. do 23. maja 1926).

Proti temu naj navedem še dejstvo, da je Društvo brzoiava pri zadnjem kongresu v Parizu sprejelo Esperanto kot »la langue claire« (razločen jezik), ki naj stopi v veljavo s 1. novembrom 1926. Temu društvu je sledilo ministrstvo pošte, brzoiava in telefona (P. T. T.) na Bolgarskem, ki je s posebnim dekretom (19. marca 1926, šte. 83.076) proglasilo Esperanto za mednarodni jezik, ki se naj uporablja na poštah Ravnateljstvo P. T. T. je pa z oficijelnim odlokom (5. aprila 1926, šte. 83.800) poudarilo svoje upravne člane o tem dekretu s priporočilom, da naj se poštno osobie pridno uči Esperanta.

Peter Golobič.

Slovenska Šolska Matica.

— Odborova seja Slov. Šol. Matice se je vršila 17. aprila v osnovni šoli na Ledini (Ljubljana) in so bili storjeni zanimivi sklepi, ki v velikih potezih določajo smer Matici in publikacijam do ca. leta 1940. Za leto 1926. izide razen Pedagoškega zbornika, ki bo obravnaval poleg sodobnega pedagoškega gibanja in nove pedagoške literature razvoj otroka in mladeniča od rojstva do izbora poklica, še »Učna snov in rastlinstva« prof. Valesa. 3. zvezek »Ped. klasikov« se dodaja, če bodo to dovoljevale društvene gnotne razmere; ako ne pa ostane ta publikacija prihranjena za leto 1927. Nadalje se pripravlja nova izdaja »Posebnega ukoslovia petja«, ki jo bo pisec profesor Družovič postavil na popolnoma nove temelje; Pivko-Schaupovi »Telovadbi« pa ima slediti knjiga z učno snovjo iz telovadbe, in sicer za šole, ki nimajo telovadnice (pisec prof. Cestnik). Pedagoško obzoroje slov. učiteljev hoče povzdigniti »Pedagoška priročna knjižnica«, ki sta ji zamislila urednika prof. G. Šilih in dr. Žgeč to-le vsebino: 1. knjiga — Temelji znanstvene pedagogike. 2. — Mladinoslovje. 3. Splošna didak-

tika delovne šole. 4. Praksa delovne šole. 5. Delovna pedagogika. 6. Pedagoška psihologija. 7. Sociologija kot pomožna znanost pedagogike. 8. Umetnostna vzgoja. 9. Etika in življenski nauki v naši šoli. 10. Pedagoška čitanka. Tudi zbirka »Pedagoških klasikov« se pod redakcijo prof. dr. Laha reformira in izideta približno v obliki kakor dosedanj zvezki razen Spencerjeve »Vzgoje« le še Komenskega »Didactica magna« ter Rousseaujev »Emil«, nato pa se ta zbirka nadaljuje z življenskimi nazori Tolstega, Masaryka in drugih, kolikor sovišio neposredno ali posredno z vzgojo in šolo. Kot prvi v tej drobnejši izdaji bi morda prišel v poštev Dositei Obradović (»Život i priključenija«). — Iz blagajnikovega poročila je bilo posneti da je na dan seje znašala gotovina 3312,75 Din, dolg pri Učiteljski tiskarni pa 62.700 Din. Za slov. učiteljsko sledi iz tega, da šole, ki še niso naročile publikacij za leto 1925, to nemudoma store, ker jim je to itak z ministrskim odlokom določena dolžnost in dobijo publikacije še za znesek 30 Din. Šolska vodstva in krajni šolski sveti pa da takoj posežejo po V. Finkovi zbirki naredb in odlokov, kajti le v samopomoči je spas!

Tečaj za deška ročna dela.

RAZPIS UČITELJSKEGA TEČAJA ZA ROČNA DELA

Oblastni odbor Podmladka društva Rdečega križa v Ljubljani priredi tudi v letošnjih velikih počitnicah, in sicer od 6. julija do 14. avgusta 1926 učiteljski tečaj za ročna dela Podmladka društva Rdečega križa, ako dobimo denarno podporo od glavnega odbora. Število udeležnikov se določi naknadno.

Tečaj se bo vršil tudi letos na tehniški srednji šoli v Ljubljani in bo obsegal: I. splošni del. II. strokovni tečaj in III. teoretični del.

I. V splošnem delu se bo poučevalo: modeliranje, izrezovanje, lepljenje »gibanje« in druga dela iz papirja in lepene.

II. Strokovni tečaji bodo za: 1. kartonažo s književstvom. 2. pletarstvo. 3. mizarstvo v zvezi s stružarstvom in rezbarstvom.

III. Teoretični del tečaja bo obsegal predavanja o metodiki in pomenu delovne šole o higijeni, o Podmladku Rdečega križa i. dr.

Vsak udeležnik si bo izbral eno izmed imenovanih strok iz strokovnega tečaja pod II.

Splošni in teoretični del se bosta vršila prvi teden in sta obvezna za vse udeležnike.

Udeležniki učiteljskega tečaja bodo lahko stanovali v Akademskem kolegiju, Kolodvorska ulica št. 12, proti škodninim mesečnim 100 (sto) Din za vsakega. Hrano bodo imeli ali privatno ali v uradniški menzi na lastne stroške.

Pouk bo brezplačen: le za nabavo materiala, ki je potreben za delavnice, bo treba plačati 100 (sto) Din; zato pa ostanejo vsi izdelki last tistega, ki jih izdela.

Prispevke za material in za stanovanje je plačati najkasneje ob vstopu v tečaj.

Učitelji (učiteljice), ki se žele udeležiti tega tečaja, naj vložijo svoje prošnje, oziroma prijave z navedbo stroke in strokovnega tečaja pod II na oblastni odbor Podmladka društva Rdečega križa v Ljubljani do 6. junija 1926.

Na pozneje došle prošnje, oziroma prijave se ne bo oziralo.

O sprejemu se bodo dotičniki posebej obvestili. Zbera naj se dne 6. julija 1926 ob 8. uri dopoldne na tehniški srednji šoli v Ljubljani.

Tajnik: Predsednik: Fran Gabršek s. r. Josip Wester s. r.

Splošne vesti.

— Kongres UJU. Po sklepu izvršnega odbora se vrši III. kongres in VI. učiteljska skupščina Udruženja Jugoslovnskega Učiteljstva v Beogradu dne 8., 9. in 10. avgusta 1926.

— Glavna skupščina Udruženja Jugoslovnskega Učiteljstva — povereništvo Split se vrši v Splitu 23. in 24. maja 1926 z običajnim dnevnim redom.

— Uradništvo pri prosvetnih oddelkih v Ljubljani in Mariboru brez plač. Sreski nadzorniki brez doklad in potnega davšala. Na našo tozadevno brzoiavno intervencijo je prejel povereništvo od predsedstva UJU sledeči odgovor: Vsi uradniki pri prosvetnih oddelkih v Ljubljani in Mariboru niso dobili plače, ker ni predviden do novem budžetu tolik kredit za vse sedanje uradnike, pri teh oddelkih. Izvršila se bo redukcija, ki bo pustila samo ono število uradnikov, za katere je predviden kredit v proračunu. Dokler se redukcija ne izvrši, i. treba prositi naknadnega kredita. — Nadzorniki pavšal je v proračunu popolnoma črtan. Nadzorniki naj predložijo račune za vsakokratno službeno potovanje. Po overitvi vlienu in odobrenju se izplačajo potni stroški iz oddelka za službena potovanja državnih uradnikov. — Reaktiviranje nadzornika M. Matka. Tozadevni akt leži pri prosvetnem ministru. Doslej še ni podpisan.

— Članom mariborskega okrajnega učiteljskega društva! Pri našem zborovanju dne 12. maja t. l. smo sklenili zborovati dne 5. junija t. l. v St. Ilju v Slovenskih gorah. Istočasno smo sklenili, da ima naš učiteljski pevski zbor za ta naš društveni izlet skupno pevsko vajo v četrtek, dne 27. maja ob 2. uri popoldne v zborni dvorani Narodnega doma v Mariboru. Ponovno vabim vse tovarišice pevke in pevce, ki so ali tudi niso bili pri našem zadnjem zborovanju, da se točno in polnoštevilno udeležijo navedene pevske vaje! Smatrai-

mo to kot prijetno disciplino za prijetno priliko! Pevski zdravo! — Mirko Vauda, pevovodja.

— »Šola v nebesih« je naslov zelo lahko uprizorljivi in veseli igrice za mladino, katero je izdal »Učit. dom« v Mariboru. Primerna je tudi za šolske knjižnice. Knjižica se je poslala vsem šolam. Kdor je pa nikakor ne namerava obdržati in plačati — klub temu da stane samo 4.50 Din — naj jo vsaj vrne pod istim ovitkom. — Ne odlagajte s poravnavo tega neznatnega zneska, ker se lahko pozabi ali pa naložnica založi! Izterjavanje pa da pozneje mnogo posla.

— Propagandni zlet belokranjske dece. Metliška šolska mladina priredi za Binkošti propagandni zlet za povzdigo belokranjske turiste v Ljubljano. Tu bode nastopila z originalnimi igrami in narodnimi belokranjskimi pesmimi. Opozorjamo na to izredno prireditve, ker že dolgo nismo videli kaj takega. Natančen program objavimo.

— Učiteljska Samopomoč. Društvo je štelu 1. januarja 1926 — 1705 članov, danes (18. maja 1926) jih ima 1910. Prirastek v tem letu znaša 205 članov. Današnja posmrtnina je 9550 Din. Omenim naj še, da je društveni odbor v tem času izključil 14 članov zaradi nerednega plačevanja članskih prispevkov za smrtne slučaje. Oškodovali so U. S. z neporavnanimi zneski za 1257 Din. To je tudi zavednost svoje vrste! — Dediči so prejeli na posmrtninah od 1. januarja 1926 do danes 64.050 Din. — Prosim vliudno vse tiste člane, ki so prejeli v zadnjih dneh aprila t. l. pismene opomine za zaostanke, da se takoj odzovejo. Danes je še 28 članov — nekateri že drugič in tretič opominjani — ki niso poravnali svojih obveznosti. S takim ravnanjem napravljate upravi veliko dela, društveni blagajni nepotrebne izdatke samemu sebi na.... Nakažite zaostanek — moralna obveznost! — in če ne želite ostati v napreji v društvu, pa sporočite to na dopisnici društveni upravi: ustreglo se Vam bo. — Prosimo!

— III. jugoslovnski esperantski kongres v Mariboru se vrši od 22. do 24. maja 1926. Prijavilo se je doslej že nad 230 delegatov iz vseh krajev naše domovine. Zastopani bodo tudi neodrešeni bratje po svojih delegatih. Svetovno esperantsko zvezo bo zastopal oficijalen delegat Jakob Hans iz Ženeve. Program kongresa je prav zanimiv. Učitelji in učiteljice iz Maribora in okolice, pa tudi od drugod, udeležite se ga!

»BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA«. Ljubljana. Poljanski našo 10/21 pošljite vsakemu naročniku »Učit. Tovarisa« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj: ne bo Vam žal!

Učiteljski pevski zbor.

— pev. K pevskega tečaja 12. in 13. junija prinesite koncertne obleke, ker se bomo fotografirali. Prijave za hrano in stanovanje sprejemam do 11. junija. Tovarišice pevke in tovariši pevce prosim da mi olajšajo delo ter se točno drže navedenega termina. Tajnik.

Učiteljski pravnik.

— Š Všetje vojnih in dobrovoljskih let. Državni svet kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca B. 46.613/925. 9. februara 1926. god. Beograd. U ime Njegovog Veličanstva Aleksandra I. kralja Srba, Hrvata i Slovenaca, Državni Svet. U svom II. Odeljenju sastavljenom od potpredsednika Državnog Saveta Dr. Tugomira Alaupovića, kao predsednika, i Savetnika: Dr. Stevana Sagadin, Mihaela Radičevića, dr. Makse Rošića i Dr. Save Vukanovića, kao članova, sa delovodjom Bogdanom Majstrovicom, uzeo je u razmatranje tužbe E. P., učitelja u R. D., protivu rešenja Ministra Prosvete od 3. marta 1924. god. O. N. Br. 11.392, kojim je preveden u 4. grupu II. kategorije sa 3 godine priznate službe, na je proučivši kako tužbu rešenje in ostala akta, tako i odgovor Ministrov na tužbu poslat nismom od 30. novembra 1925. god. O. N. Br. 59.127 našao da sporno rešenje nije na zakonu osnovano. Stoga što tužiocu nije priznato vreme provedeno u bivšoj austro-ugarskoj vojski kao obaveznik, a posle u srpskoj kao dobrovoljac.

Ova prva vojnička služba imala mu je biti uračunata na osnovu čl. 241. zakona o činovnicima, u vezi sa austro-ugarskom vojnim zakonom od 27. decembra 1875. godine, a shodno odluci opšte sednice Državnog Saveta od 21. decembra 1925. godine. Vreme koje je tužilac proveo u srpskoj vojski kao do-